

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. II. Resolutio affirmativa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

Quartò. In dubiis tutior pars est eligenda, per c. juvenis, de Sponsal. & c. ad audientiam de homicid. sed tutius est restituere, quàm retinere, cum in retentione possit subesse peccatum, non autem in restitutione: ergo.

§. II.

Resolutio affirmativa.

3. **CONCLUSIO.** *Possessio legitima in materia Justitiæ est sufficiens titulus ad dubiam conscientiam de licita retentione, & usu rei possessæ practicè deponendam. Deducitur & probatur primò ex Reg. 65 in 6. In pari delicto & causa melior est conditio possidentis, eò quòd possessor ultra jus dubium proprietatis, in quo convenit cum domino incerto, insuper habet jus possessionis, quæ, cum suapte naturâ sit exercitium quoddam, & complementum dominii, pro possessore parit præsumptionem juris seu evidentem probabilitatem, quòd res possessa sit in dominio possessoris: atqui si possessor rem, de cujus dominio dubitat, teneretur alteri simul dubitanti restituere, vel cum ipso dividere, jam non esset melioris conditionis: ergo juxta illam regulam juris potest rem possessam licitè retinere, eaque uti.*

4. Secundò: Quoties forum externum non innititur fallæ præsumptioni, toties internum conformatur foro externo, uti tenent Sotus l. 4. de Just. q. 5. a. 3. Covarr. in c. cum esses. n. 7. de testam. Thom. Sanch. l. 1. de matrim. disp. 5. n. 20. aliiq; plurimi: sed in foro externo possessio legitima protegit possessorem, estque titulus sufficiens, ut præsumptus rei possessæ dominus protegatur in sua possessione, nec ad aliquam restitutionem, vel divisionem obligetur: ergo eadem possessio [nisi constet de falsitate præsumptionis] erit titulus sufficiens ad licitam rei possessæ retentionem & usum in foro interno, ac proinde possessor deposito dubio prudenter formabit talem conscientiam certam: *Qui præsumitur dominus rei, estque melioris conditionis præ omni alio competente, rectè retinet rem illam, e. q. utitur: sed ego jure possessionis præsumor esse dominus hujus rei, & sum melioris conditionis præ omni alio competente: ergo licitè retineo & uter re ista.*

5. Tertiò: Patet absurdum; nam pone, dubitantiem de dominio & proprietate rei teneri ad restitutionem & deserendam possessionem illius, ut sic in dubio sequatur partem tutiorem, seque eximat periculo peccati, cui restituet? utique illi, qui de jure proprietatis competit & contendit cum illo. Sed & iste versatur in dubio: ergo pariter vel tenebitur reciprocè restituere possessori, sicque ibitur in vitiosum circum, vel res erit ab utroque deserenda, aut danda pauperibus, quod nec jure præceptum, nec ullâ praxi receptum est.

Neque dicas cum Soto, rem esse dividendam: cum enim possessor habeat meliorem titulum & conditionem quoad totum, non est, cur illo titulo privari, & competenti dubio æquiparari debeat.

6. Ad primum vel nego minorem, vel distinguo majorem: Qui se exponit periculo solum materialiter utendi re aliena, peccat contra justitiam, nego majorem [quia habet sufficiens fundamen-

tum practicè judicandi rem esse suam] periculo formaliter utendi re aliena, concedo. Sed possessor dubitans de proprietate rei committere de periculo materialiter utendi re non suâ, transeat formaliter, nego minorem & consequentiam. Cum enim, ut suppono, dubium sit invincibile, æquivaler ignorantie invincibili; unde sicut re invincibili ignorantia retinens rem alienam, non peccat contra justitiam, nec formaliter se exponit periculo: ita neque cum dubio speculativo practicè deposito retinens rem alienam committit se formaliter periculo peccandi contra justitiam, vel utendi re alienâ.

Ad secundum distinguo majorem: Si omnimodè habeant æqualem juris præsentionem, res est dividenda, concedo; si in uno tantum genere, non in altero, sic nego. Sed inter duos dubitantes uterque habet jus dubium proprietatis, & in petitorio, concedo; jus dubium possessionis, seu in possessorio, nego. Nam quia ex parte possessoris accedit jus certum possessionis, quo alter caret, jam inæqualis & melior illius conditio efficitur præ conditione alterius; liquidem præsumitur esse rei dominus, quoque jus possessionis contrariis probationibus elidatur.

Ad tertium, concessâ sequelâ de dubio invincibili, dico, jura citata non adversari, quia loquuntur in casu, quo pars dubitans non est in possessione bonæ fidei, vel quia possessio fuit inchoata cum dubio; ita enim in c. dominus, est sermo de conjugio contracto nonnulli habuissent conjugis certitudine, ac proinde in ipso initio bona fide destituta: vel quia diligentia ad dubium deponendum nondum omnis tuit adhibita; licet enim c. inquisitioni indistincte loquatur, ratio tamen cogit distinguere, ne bona fidei possessor ab usu rei suæ in perpetuum adhibere cogatur.

Ad quartum Respondeo, in dubio practico, ubi est periculum formalis injustitiæ & peccati, & ubi pars altera non tantum comparative, sed adverbative est tutior, tunc partem tutiorem esse eligendam: non autem in dubio speculativo tantum, cum adest ratio sufficiens illud practicè deponendi, sicque consequenter abest periculum formalis injustitiæ & peccati, de quo in sequentibus plura.

§. III.

Corollaria.

Inferes ex dictis primò: Illam regulam juris quòd melior sit conditio possidentis, non tantum habere locum in foro externo judiciali, sed in foro fori, sed etiam in foro interno & conscientie, uti docet comm. DD. contra Prosp. Fagnanum, qui in c. ne imitatis n. 191 & 195. contendit, hanc regulam esse hauriendam ad forum fori, & in suam sententiam immeritò citat Sotum in Clavi Reg. l. 1. c. 13. nam is, licet in hoc conveniat cum Fagnano, quòd hæc regula solus in materia justitiæ locum habeat, tamen eandem expresse admittit & extendit ad forum conscientie, n. 9. & 14. idque probat a paritate fori externi. In nullo judicio, inquit, condemnatur uti le à giudice ad restituendam rem illam: ergo nec in foro interiori ad illius restitutionem obligatur. Ratione